

Ракитська А.О., здобувачка вищої освіти ступеня доктора філософії, 4-й курс ОНП «Економіка»

Науковий керівник: **Побережець О.В.**, д-р екон. наук, професор

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, м. Одеса, Україна

МЕХАНІЗМ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В ПОВОЄННІЙ УКРАЇНІ

Ключові слова: механізм, інвестиційний процес, перспективи, потенціал, фактори, стимулювання.

Сучасний стан національної економіки потребує розуміння щодо масштабного відновлення України після припинення бойових дій, враховуючи розробку механізмів відбудови галузей національної економіки. Планування основних етапів пов'язано із можливістю мобілізації фінансових ресурсів внутрішнього та зовнішнього характеру, що підтверджує необхідність дослідження питань інвестиційної активізації процесів в Україні.

Функціонування національної економіки в умовах воєнного стану можливо за умови поступової її адаптації до існуючих викликів. Своєчасність виявлення спектру негативних факторів забезпечує певний контроль за можливими негативними наслідками.

Процес дослідження українськими та зарубіжними науковцями методичних підходів щодо оцінки ефектів війни для економіки, механізмів стійкого відновлення з умови необхідної підтримки України світовою спільнотою має перманентний характер. Імплементация світового досвіду відновлення країн після завершення воєнних дій повинна здійснюватись з урахуванням особливостей стану національної економіки, готовності суспільства та суб'єктів господарювання до реалізації нестандартних інституційних проєктів, як забезпечать поступовий вихід провідних галузей з кризового стану.

На думку науковців, повоєнна реконструкція має складні завдання, що потребуватиме фінансування у формі грантів або довгострокових кредитів, міжнародної координації, структурних реформ, прозорості та підвищення якості державного управління. При цьому важливим питанням є пошук компромісів між обсягами міжнародної фінансової допомоги та можливістю освоєння інвестицій [1].

Зауважимо, що процес формування концепції щодо відновлення національної економіки, посилення євроінтеграційних процесів України, а також створення потужної системи гарантій та страхування від воєнних ризиків є пріоритетними позиціями стратегічного характеру.

Виявлення потенційних можливостей з синтезованими методами зовнішньої підтримки забезпечить поступове нарощування показників стабілізації та зростання рівня соціально-економічних процесів в Україні.

Механізм відновлення інвестиційних процесів повинен базуватись на аспектах політики пріоритетності галузевої стабілізації та залучення внутрішніх та зовнішніх джерел, що є запорукою повернення життєздатності окремим регіонам, галузям, суб'єктам господарювання. Наявність тісних зв'язків між циклами фінансування різних проєктів, які мають властивості системності, повинні регулюватися з метою їх підтримки.

Підкреслимо, що за підтримки міжнародних партнерів доцільно консолідувати наявний світовий досвід застосування територіально-орієнтованих механізмів, переосмислити напрацьовану в Україні практику та сформувати адекватну сучасним умовам, захищену від ризиків неправомірного використання політику досягнення цілісності та ефективності реалізації національного людського, економічного, природно-ресурсного, геополітичного потенціалів регіонів. Крім того, апробація в Україні новітнього інструментарію стимулювання та регулювання може стати підставою для оновлення загальноєвропейських підходів до регіонального розвитку в умовах викликів, які визначаються глобальними геополітичними, технологічними та кліматичними змінами [2].

Підходи до розробки механізму активізації інвестиційних процесів повинні ґрунтуватися на детальному прогнозуванні стану національної економіки та готовності до участі зовнішніх та внутрішніх суб'єктів.

Важливо, що дію інституційних чинників упровадження територіально-орієнтованих механізмів стимулювання інвестицій важливо розглядати крізь призму локальної специфіки кожного регіону. Територіальні особливості (наявність природних ресурсів, вигідне географічне розташування, транзитний потенціал, можливості транскордонної співпраці, потенціал для розвитку окремих галузей економіки тощо) впливають на позитивний ефект від застосування преференцій. Ефективне використання наявних у регіоні переваг значно підвищувало користь від упровадження особливого режиму господарювання, і навпаки – неврахування локальної специфіки призводило до невикористання наявних можливостей залучення інвестицій [2].

Механізм активізації інвестиційних процесів в повоєнній Україні повинен враховувати ряд факторів, які мають різний ступінь прогнозованості, а саме:

- стан людського капіталу;
- інфраструктурні сегменти регіонального характеру;
- транзитний потенціал та варіативність його реалізації;
- можливість природно-ресурсного потенціалу географічного сегменту.
- інноваційні процеси та рівень їх впровадження.

Історичний досвід застосування територіально-орієнтованих механізмів стимулювання інвестицій свідчить, що їх ефективність суттєво залежить від інституційної спроможності окремої країни. Такі фактори як корупція, низька якість менеджменту призводять не лише до відсутності переконливих результатів, але й до дискредитації самої ідеї диференціації регіонів за принципом надання податкових чи митних преференцій. Але при цьому застосування сучасних механізмів, які спроможні враховуватиме специфічні потреби та можливості територій, є інструментом, який потенційно може використовуватися в рамках державної регіональної політики для відновлення постраждалих внаслідок військових дій територій України [2].

Отже, механізм активізації інвестиційних процесів в повоєнній Україні представляє собою складну систему взаємодії суб'єктів, об'єктів ендогенного та екзогенного характеру, а також методів та важелів щодо оцінки факторів впливу та прогнозування результатів реалізації інвестиційних проектів. Впровадження інституційних інструментів є обов'язковою умовою успішної реалізації державної політики повоєнного відновлення України. Стан ресурсного забезпечення визначає рівень можливостей інвестиційних процесів, які супроводжуються проміжними позитивними результатами.

Список використаних джерел: 1. П'ять основних висновків про економічну політику під час війни та в період післявоєнної відбудови: підсумки VII Щорічної дослідницької конференції НБУ та НБП. URL: <http://surl.li/namsc>. 2. Територіально-орієнтовані механізми стимулювання інвестицій у повоєнному відновленні України : аналіт. доп. / [Я. А. Жаліло, Н. В. Бахур, А. А. Головка та ін.] ; за наук. ред. Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2023. 78 с.

УДК 338(477):330

Тарчинець О.С., здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії кафедри економіки, обліку і оподаткування

Науковий керівник: **Маргасова В.Г.**, проректор з наукової роботи, д-р екон. наук, професор Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

НАРОЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ ЗАДЛЯ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Ключові слова: інвестиційний потенціал, інвестиції, відбудова, повоєнне відновлення, втрати через війну.

Війна росії проти України негативно позначилась на національній економіці, зокрема, інфляція, кризові прояви, нестача трудових ресурсів, загострення регіональних диспропорцій. Всі зазначені явища стають перешкодою на сучасному етапі та в майбутньому